

Inspraaknota

Beheerstrategie Sturen op Waarden IN Groningen

SWING

Strategie beheer openbare ruimte

februari 2025

1. Inleiding.

Wij hebben op 8 oktober 2024 de conceptversie van de Beheerstrategie 'Sturen op Waarden IN Groningen (SWING)' vastgesteld. Van 11 oktober tot en met 17 november was iedereen in de gelegenheid om een reactie op de concept beheerstrategie in te dienen. We hebben daartoe de conceptversie van de Beheerstrategie SWING op de gemeentelijke website geplaatst en gedrukte exemplaren bij het Loket Bouwen en Wonen en de publieksbalies van de voormalige gemeentehuizen in Haren en Ten Boer ter inzage gelegd. De mogelijkheid om op de concept beheerstrategie te reageren hebben we op diverse manieren bekend gemaakt: met een paginagrote infografic in de Gezinsbode, in alle wijknieuwsbrieven en de algemene gemeentelijke nieuwsbrief, via de sociale mediakanalen en in een mailbericht aan de verschillende bewonersorganisaties, de woningbouwcorporaties, de waterschappen en de natuurorganisaties. Op 11 oktober 2024 hebben we de conceptbeheerstrategie gepresenteerd aan de pers en dat heeft vervolgens geleid tot een aantal publicaties in regionale nieuwsmedia. Op 9 november 2024 hebben we tijdens het Lets Gro festival de achtergronden en inhoud van de waardengestuurde beheerstrategie gepresenteerd in een talkshow en met behulp van een waardenkabinet¹.

In totaal hebben we 14 reacties ontvangen over 54 verschillende onderwerpen of ideeën. Van deze 14 reacties waren tien afkomstig van individuele inwoners en vier van organisaties.

Hieronder vindt u een samenvatting van alle ontvangen reacties met daarachter per onderwerp ons antwoord op de reacties. In zes gevallen hebben reacties geleid tot een aanpassing of aanvulling in de concept beheerstrategie 'Sturen op Waarden IN Groningen (SWING)'. Deze aanpassingen zijn in onze antwoorden vetgedrukt aangegeven en in paragraaf 3 van deze nota in een opsomming weergegeven.

---

¹ Het waardenkabinet is een kast waarin is uitgebeeld en beschreven aan welke waarden we vanuit het beheer willen bijdragen en hoe we dat gaan doen.

2. Inspraakreacties en gemeentelijke reactie daarop.

Nr.	Indiener	Inspraakreactie (samengevat)	Waarop betrekking	Gemeentelijke reactie (Aanpassingen voor nota vetgedrukt aangegeven)
1	Inspreker			
a		Het onderhoud aan wegen, fietspaden, bermen, stoepen etc. schiet ernstig tekort. Vooral het onkruid dat overal groeit en bloeit geeft niet alleen een armoedige maar vooral een "verrommelde" uitstraling.	Uitstraling	<i>Met de beheerstrategie SWING streven we voor verharding, delen van het groen en het tegengaan van zwerfafval op termijn naar een structurele verhoging van het onderhoudsniveau. We doen dat om vervroegde vervanging en kapitaalvernietiging tegen te gaan (circulariteit) en voor de waarden inclusiviteit, veiligheid, gezondheid, betrokkenheid en uitstraling. Voor een hoger onderhoudsniveau van verhardingen zijn voor 2025 en 2026 inmiddels extra financiële middelen beschikbaar en datzelfde geldt voor extra inzet in het tegengaan van zwerfafval. Daarentegen vinden we het inzetten op biodiversiteit dermate belangrijk dat we accepteren dat dit leidt tot minder strak verzorgd gras en op bepaalde plekken tot meer ongewenst groen in verharding.</i>
b		Zou het wellicht een idee zijn om iedere inwoner die een uitkering oid krijgt van/via de gemeente in ruil daarvoor aan het werk te zetten in het onderhoud?	Uitkerings-gerechtigden	<i>We ondersteunen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het vinden van passend werk. We doen dat onder andere door middel van gesubsidieerde werkplekken bij bedrijven en bijvoorbeeld in het onderhoud van de openbare ruimte. We kiezen er niet voor om mensen met een uitkering te verplichten om in het onderhoud te gaan werken.</i>
2	Inspreker			
a		Vooral bij scholen en winkelcentra halen de vogels, katten, ratten, etc. alles uit de afvalbakken. Kan daar misschien een afsluitklep op gemaakt worden?	Uitstraling, zwerfafval	<i>Het type afvalbak dat we in de openbare ruimte toepassen moet in de eerste plaats effectief zijn. Kleppen op afvalbakken worden in de praktijk vies en nodigen dan niet meer uit om er afval in te gooien. Bovendien zijn kleppen minder goed bestand tegen vernieling. In ons streven vanuit de beheerstrategie om zwerfafval meer te</i>

				voorkomen, zijn we onder andere voornemens om het huidige aanbod aan afvalbakken in de wijken te analyseren en waar nodig te verbeteren. Daarbij kijken we ook naar mogelijke verbeteringen in het type afvalbak.
b.		In Utrecht is weinig zwerfafval. Daar staan overal ondergrondse containers waarin iedereen vrij z'n vuilniszakken, glas, papier, groen kwijt kan. Op loopafstand en gratis, geen pasje nodig.	Uitstraling, zwerfafval	<i>In Groningen faciliteren we het scheiden van glas, papier, textiel en (naar behoefte) gft door een ruim aanbod aan vrij toegankelijke bakken voor deze afvalstromen. Voor de ondergrondse restafvalcontainers werken we bewust met een passensysteem. Met het passensysteem voorkomen we namelijk dat bedrijfsafval en afval uit omringende (diftar)gemeenten in de containers wordt gedumpt en zo leidt tot extra kosten voor de Groningse huishoudens. Ook de gemeente Utrecht heeft inmiddels om deze reden op een aantal plaatsen pasafsluitingen op restafvalcontainers geplaatst. Het passensysteem helpt daarnaast bij het bepalen van de vulgraad van containers en het plannen van de lediging. Dit leidt tot belangrijke logistieke en financiële voordelen bij de afvalinzameling in Groningen. Voor het verminderen van de hoeveelheid zwerfafval willen we de komende tijd inzetten op andere preventieve maatregelen, waaronder het analyseren en waar nodig verbeteren van het aanbod aan afvalbakken. Daarnaast continueren en versterken we de verschillende andere maatregelen die we treffen in het tegengaan van zwerfafval. We verwijzen hiervoor naar de betreffende pagina op de gemeentelijke website: Groningen Schoon Dankzij Mij.</i>
c		Als bij de supermarkten direct na aankoop alle overbodige verpakkingen alvast verwijderd en ingeleverd kunnen worden heeft ieder huishouden al veel minder vuilnis.	Afval	<i>De gemeente is een van de partijen die zich inzet voor vermindering van de hoeveelheid restafval. Inwoners en andere partijen kunnen hieraan ook een belangrijke bijdrage leveren. Als gemeente stimuleren en faciliteren we dat zoveel mogelijk; we zijn echter niet in de positie om te bepalen hoe andere</i>

				<i>partijen hun bijdrage vormgeven.</i>
d		Voorkomen is beter dan genezen! Wie gaat de uitdaging aan om ervoor te zorgen dat al die overbodige verpakkingen eindelijk eens verdwijnen.	Afval	<i>De Rijksoverheid stimuleert bedrijven om meer duurzame verpakkingen te ontwikkelen en om verpakkingen te recyclen. Dit houdt onder andere in dat bedrijven bij het ontwerp van verpakkingen verplicht zijn rekening te houden met recycling en het ontstaan van afval zoveel mogelijk te voorkomen. Bedrijven zijn daarnaast wettelijk verplicht in 2025 74% van alle verpakkingen te hergebruiken. Ook betalen bedrijven mee aan de verwerkingskosten van verpakkingsafval en onlangs is op Single Use Plastics (SUP) een SUP-heffing ingevoerd en op kleine plastic flesjes en blikjes statiegeld.</i>
e		Wij kunnen op onze huisvuilpas 4x grofvuil gratis wegbrengen. Wij hebben geen auto en kunnen per keer dus maar heel weinig wegbrengen. Kan daar geen soepeler regeling voor komen? Dan hoeven er geen banken, stoelen, e.d. bij de container gedumpt te worden.	Afval	<i>De gemeente faciliteert op een aantal manieren het leveren van grofvuil door inwoners die niet zelf de beschikking over een auto hebben. Zo kunnen inwoners</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kosteloos een bakfiets lenen bij de gemeente voor het vervoer van grofvuil. Hiermee kan grofvuil van een behoorlijke afmeting worden vervoerd. Voor meer informatie hierover verwijzen we naar de gemeentelijke website: https://gemeente.groningen.nl/grofvuil-wegbrengen-of-laten-ophalen.</i> - <i>In overleg met de bewonersorganisatie een (kosteloze) mobiele milieustraat aanvragen bij de gemeente, zie hiervoor de website van de gemeente;</i> - <i>Tegen vergoeding het grofvuil laten ophalen door de gemeente.</i> <i>Daarnaast kunnen inwoners overwegen om een beroep te doen op hulp van burens, familie of kennissen die over een auto beschikken.</i>

f		De mogelijkheid om oude en kapotte zaken naar containers te brengen in de buurt, zou een vaste actie moeten zijn, zodat ook ouderen, gehandicapten en mensen zonder auto, al is het maar 1- of 2x per jaar, netjes hun spullen weg kunnen brengen. Voorkomt ook weer 'dumpen'.	Afval	<i>We verwijzen hiervoor naar de beantwoording bij 2e.</i>
g		Duidelijke voorlichting is ook niet verkeerd denk ik. Wij zien vaak afval op straat liggen zoals tie wraps van pakketjes, verfstrengen die op de stoep blijven liggen na het schuren en verven van de kozijnen, peuken.	Uitstraling, zwerfafval	<i>Uit recent onderzoek blijkt inderdaad dat afval zoals tie wraps, peuken en verpakkingen veel op straat belandt. Om dit te voorkomen zetten wij in op zwerfafvalpreventie, bijvoorbeeld door middel van communicatie, educatie en participatie. De Milieustewards van de gemeente betrekken inwoners bij een schone gemeente, in het programma Groningen Schoon Dankzij Mij.</i>
h		Wij zijn in ieder geval heel blij met een groener en autoluwer beleid. We hopen nog wel dat er weer busjes komen om mensen vanuit de wijken van en naar de binnenstad te vervoeren, zeker nu dat met de auto niet meer kan en er veel minder haltes zijn.	Klimaat-adaptatie, biodiversiteit, mobiliteit	<i>Naast het reguliere OV (openbaar vervoer) wordt in verschillende wijken een vorm van wijkvervoer aangeboden. Dit zijn vrijwilligersinitiatieven die mensen binnen de wijk naar de gewenste bestemming brengen. Het wijkvervoer kan ook richting de Grote Markt rijden. Naast het reguliere OV en het aanvullende wijkvervoer kunnen inwoners natuurlijk nog altijd met de auto naar de binnenstad komen en parkeren in een van de parkeergarages. OV is overigens geen onderdeel van de beheerstrategie.</i>
3	Inspreker			
a		Waar we als burger in Groningen substantieel meer behoefte aan hebben, is meer parkeergelegenheid, ook in de nog te bouwen wijken.	Mobiliteits-beleid, Leidraad Nieuwe ruimte	<i>De openbare ruimte in onze gemeente is schaars. Tegelijkertijd willen we veel waardes in deze openbare ruimte terugbrengen, verankeren of toevoegen. Het is ook de plek waar we fietsen, lopen of onze auto parkeren. Deze verschillende claims op de schaarse openbare ruimte vragen om keuzes. Daarom geven we onder andere in de</i>

				<p><i>Parkeervisie (2019) en de Mobiliteitsvisie (2021) aan dat leefkwaliteit voorop staat. De vanzelfsprekende dominantie van geparkeerde auto's in het straatbeeld willen we verminderen. Voor de bestaande gemeente gaan we daarom geen extra parkeercapaciteit creëren in de openbare ruimte. Voor het bepalen van het aantal parkeerplaatsen bij nieuwbouw hanteren we parkeernormen. We sturen met de parkeernormen zoveel mogelijk op het faciliteren van de parkeerbehoefte van toekomstige bewoners. Wel stellen we dat parkeernormen lager mogen zijn op locaties die goed zijn aangesloten op OV en waar loop- en fietsafstanden naar voorzieningen aantrekkelijk zijn.</i></p>
b		<p>Weg met die krankzinnige emissievrije zones, waaronder de binnenstad!</p>	CO2-reductie	<p><i>Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat CO2-uitstoot een belangrijke oorzaak is van de huidige klimaatontwikkeling. Een ontwikkeling die grote nadelige gevolgen heeft voor de mensheid. Bovendien heeft CO2-uitstoot, zeker bij hogere concentraties, schadelijke gevolgen voor de gezondheid. Daarom willen we de uitstoot van CO2 en andere schadelijke stoffen binnen onze gemeente zoveel mogelijk beperken en geldt vanaf 1 april 2025 een zero emissie zone voor de binnenstad van Groningen. Voor meer informatie over dit onderwerp verwijzen we naar groningendoethetzero.nl. Vanuit de nieuwe beheerstrategie SWING dragen we ook bij aan de reductie van CO2-uitstoot door bij het onderhoud in toenemende mate te werken met emissievrije auto's en machines.</i></p>
c		<p>Vergroening is niet nodig en dat het klimaat op instorten staat is een sprookje.</p>	Klimaat-adaptatie, biodiversiteit	<p><i>Onderzoek toont aan dat de effecten van klimaatverandering steeds duidelijker worden. De Nederlandse klimaatrisico's volgens het KNMI zijn een stijgende zeespiegel, meer droge lentes en zomers en meer extreme zomerse buien. In de praktijk</i></p>

				<p><i>zijn veel van deze effecten al duidelijk waarneembaar en leiden deze keer op keer tot nieuwe temperatuur- en neerslagrecords. Vergroening van de bebouwde omgeving helpt op verschillende manieren om de nadelige (gezondheid)gevolgen van klimaatontwikkeling te verminderen. Groen geeft schaduw, absorbeert zonnewarmte, slaat CO2 op en draagt bij aan afvoer en opslag van overtollig water. Daarnaast is vergroening een belangrijk element in het versterken van de biodiversiteit. Daarom willen we in de nieuwe beheerstrategie gebruik maken van de mogelijkheden die het beheer en onderhoud bieden om bij te dragen aan onder andere vergroening en klimaatadaptatie.</i></p>
4	Inspreker	<p>Superfijn om te lezen dat de gemeente erkenning geeft aan de klimaatsveranderingen, het uitputten van de aarde en dat 'wij' daar anders mee om moeten gaan. Fijn dat de gemeente dit nu ook aanpakt. Hopelijk duurt het nu niet nog vijf jaar voordat er daadwerkelijk wat aan wordt gedaan.</p>	<p>Klimaat-adaptatie, circulariteit.</p>	<p><i>De gemeente zet al enige jaren in op onder andere klimaatadaptatie, vergroening en hergebruik van grondstoffen. Voorbeelden daarvan zijn onder andere het planten van extra bomen, de herinrichting van de Grote Markt, het anders maaien van gazons en de uitbreiding van voorzieningen voor afvalscheiding. Vanuit de beheerstrategie SWING wordt de bijdrage vanuit het beheer en onderhoud aan deze waarden de komende tijd verder versterkt.</i></p>
5	Inspreker			
a		<p>Intensiteit en frequentie van het beheer in het buitengebied is flink toegenomen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het gaat dan om veelvuldig en langdurig bladblazen (lawaai, uitstoot, verstoring van dieren zoals bijvoorbeeld egels en vogels). - Het gaat om het veelvuldig en langdurig vegen met veegwagens (lawaai, uitstoot, verstoring van dieren, afval van achtergebleven veren van de staalborstels). <p>Zou dit in het buitengebied minder, korter,</p>	<p>Gezondheid, biodiversiteit, CO2 uitstoot</p>	<p><i>In de nieuwe beheerstrategie hebben we een aantal voornemens openomen die eraan bijdragen dat het lawaai, de uitstoot en de verstoring door onderhoudsmachines gaat verminderen. Zo willen we op meer plekken blad laten liggen omdat dat goed is voor de voeding en vochtregulatie in de bodem en omdat dit schuilgelegenheid voor dieren biedt. Ook gaan we in een pilot onderzoeken of het mogelijk is om op bepaalde plaatsen de verharding minder vaak te borstelen zonder dat dit veiligheidsrisico's met zich meebrengt. Daarnaast streven we naar een transitie van de huidige</i></p>

		schoner en stiller kunnen?		<i>onderhoudsmachines naar elektrisch aangedreven uitvoeringen die minder uitstoot en geluid veroorzaken. Bij dat laatste zijn we overigens wel afhankelijk van (de snelheid van) technische ontwikkelingen op dat gebied.</i>
b		Kunstlicht in de nacht heeft een versturende werking op planten, dieren en mensen. Lichtvervuiling leidt tot een afname van onder andere nachtvlinders, kunstlicht verstoort het gedrag van nacht- en dagdieren en kunstlicht geeft lichthinder en slaapverstoring voor mensen. (punt 2,3,5). Zou de gemeente zich kunnen inzetten voor een afname van kunstlicht in de nacht.	Biodiversiteit, gezondheid	<i>We zijn van mening dat donkerte, op plekken waar dat nodig is, net zo belangrijk kan zijn als voldoende verlichting op andere plekken. In de beheerstrategie geven we aan dat we bij eventuele dilemma's op dit vlak, het ondersteunen van de biodiversiteit beschouwen als een prioritaire waarde en dat we in bijzondere gevallen zoeken naar maatwerk. Lichthinder nemen we bovendien als belangrijk aandachtspunt mee in 2025 bij het herijken van ons beleid op het gebied van openbare verlichting.</i>
6	Inspreker			
a		Klimaatadaptatie en biodiversiteit in de stad en omgeving. Daar ben ik heel blij mee.	Klimaat-adaptatie, biodiversiteit	<i>We zijn blij met deze instemmende reactie op onze concept Beheerstrategie 'Sturen op Waarden IN Groningen'.</i>
b		Hamburgervijver en Molukkenplantsoen zijn onlangs opgeknapt. Hoewel we blij zijn met het onderhoud is de keuze voor de beplanting mij erg tegengevallen. Voor de vernieuwing waren er tientallen vinken te vinden. Die zijn nu weg. Verder staan er nauwelijks nog planten die insecten, bijen en vlinders aantrekken. Misschien kan er nog wat aangepast worden in het kader van de nieuwe strategie?	Biodiversiteit	<i>Bij de recente opknapping van de Hamburgervijver en het Molukkenplantsoen is in overleg met de omwonenden een beplantingskeuze met een grotere soortenrijkdom toegepast dan voorheen. We verwachten daarom dat de afname van het aantal dieren tijdelijk zal zijn en dat dit zelfs beter wordt dan voorheen wanneer de nieuwe beplanting tot wasdom is gekomen. Mocht dat onverhoopt tegenvallen, dan zullen we alsnog extra aanpassingen doorvoeren.</i>
7	Inspreker			
a		Tot mijn vreugde lees ik in de Groninger Gezinsbode van 16 oktober jl. dat Groningen wil inzetten op o.a. circulariteit, CO2reductie en	Circulariteit, CO2-reductie, inclusiviteit	<i>We zijn blij met deze instemmende reactie op onze concept Beheerstrategie 'Sturen op Waarden IN Groningen'.</i>

		inclusiviteit.		
b		Ik mis in Groningen de mogelijkheid van gescheiden plastic afvalinzameling. Onvoorstelbaar dat een vooruitstrevende stad en een studentenstad, waardoor we heel veel jongeren kunnen bereiken zorgvuldig afval te gaan scheiden, zo ontzettend achterloopt hiermee.	Afval	<i>Binnen de gemeente Groningen kiezen we bij de afvalinzameling van plastic bewust voor nascheiding in de afvalverwerkingsfabriek in plaats van bronscheiding. Overweging hiervoor is dat nascheiding een betere kwaliteit scheiding oplevert tegen geringere kosten. Bij bronscheiding (gescheiden inzameling) ontstaat bovendien in de praktijk vaak vervuiling met ander afval waardoor het niet meer geschikt is voor hergebruik en moet worden verbrand.</i>
c		Van het fietspad vanaf de Korreweg langs De Hunze en dan naar Beijum, zouden je de tranen in de ogen springen. Lapwerk, kuilen, hobbels, levensgevaarlijk!!!	Uitstraling, veiligheid, handhaving	<i>Het betreffende fietspad (Heerdenpad) is voor het laatst in 2024 geïnspecteerd en daarbij is geconstateerd dat het technisch nog in voldoende goede staat is. Om die reden is er vooralsnog geen (groot) onderhoud aan dit fietspad gepland. In de afgelopen jaren is het onderhoud aan dergelijke verhardingen uitgevoerd op niveau C en we realiseren ons dat het plaatselijke reparatiewerk dat daarbij hoort, soms kan leiden tot een minder fraaie uitstraling. Graag wijzen we daarnaast op de mogelijkheid voor inwoners om eventuele gebreken in de openbare ruimte bij ons te melden via de website van de gemeente: https://gemeente.groningen.nl/melding-schadevuil-in-uw-buurt</i>
d		Zodra ik mijn stoepje afloop, struikel ik over de schots en scheefliggende stoeptegels, loop ik tegen op de stoep geparkeerde auto's aan terwijl er (gelukkig) meer dan genoeg parkeerplaatsen zijn. Controle hierop? Nog nooit gezien.		<i>De gemeente handhaaft op foutgeparkeerde auto's die bijvoorbeeld op de stoep staan. Omdat we op veel verschillende zaken handhaven en de capaciteit beperkt is, doen we dit hoofdzakelijk op basis van meldingen die inwoners bij ons doen. Parkeeroverlast kunnen inwoners melden via telefoonnummer 14 050.</i>

e		Inclusiviteit, een leefomgeving die voor iedereen goed toegankelijk is begint bij goede infrastructuur. Jarenlang moesten bijvoorbeeld de driewiel fietsen omfietsen omdat de Gerrit Krol brug kapot was gevaren. De gemeente was laks. Liet de bewoners in de steek. Schandalig vind ik dit.	Inclusiviteit	<i>De Gerrit Krol brug valt onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat en de gemeente heeft daar regelmatig met klem aangedrongen op (nood)maatregelen om het gebruik van deze brug voor onder andere fietsers en scootmobielen weer mogelijk te maken. We betreuren het dat het uiteindelijk tot januari 2024 heeft geduurd voordat dit door Rijkswaterstaat was gerealiseerd.</i>
f		Bomen zijn prachtig, en in Beijum zijn er genoeg. De zonnepanelen op de daken liggen ruimschoots in de schaduw. Eenieder vindt de bomen prachtig maar eenieder vindt het belachelijk dat de bomen niet getopt worden. Schaduw heb je ook van een iets lagere boom. Plant meer kleiner blijvende bomen, en groenblijvende struiken/bomen die geen blad verliezen. Lijkt mij dat het hele jaar rond bladeren aan bomen/struiken hebben, leidt tot meer CO2 opname.	Groen, bomen	<i>Het toppen van bomen is een ernstige aantasting van de natuurlijke vorm en vitaliteit van een boom en is daarom vergunningplichtig. We kiezen hier alleen voor bij zeer zwaarwegende redenen, zoals bijvoorbeeld gevaarzetting. Daarnaast leveren bomen een belangrijke bijdrage aan de biodiversiteit en een gezonde leefomgeving. We geven daarom bij de afweging tussen bomen en zonnepanelen voorrang aan bomen in de openbare ruimte. Er zijn meerdere redenen waarom we (ook) grote bomen belangrijk vinden in de openbare ruimte. Grote bomen met een omvangrijke kroon geven namelijk meer koelte en schaduw, leveren een grotere bijdrage aan de biodiversiteit en vangen meer fijnstof en CO2 af. Bovendien zijn grotere bomen vaak nodig om een voldoende doorrijhoogte in straten mogelijk te maken, anders zou het verkeer niet meer door de straat kunnen rijden. Naast bladverliezende (loof)bomen, passen we ook regelmatig groenblijvende soorten toe in de openbare ruimte. We kiezen echter wel vaker voor (inheemse) loofbomen omdat deze van nature beter passen bij de lokale groeiomstandigheden en een grotere bijdrage leveren aan de biodiversiteit.</i>
g		Ik als bewoner wil niet alleen betrokken worden, ik wil gehoord worden.	Betrokkenheid	<i>We geven op een aantal manieren invulling aan de waarde 'Betrokkenheid' in het beheer en onderhoud. Dat varieert van informeren over achtergronden en inhoud van geplande</i>

				<i>onderhoudsmaatregelen die passen binnen vastgestelde beleidskaders tot het meedenken door inwoners bij keuzes in de (her)inrichting van hun straat of buurt.</i>
h		Een samenwerking met woningstichtingen die huurders zouden moeten verplichten een tuin te voorzien van groen i.p.v. alles vol stoeptegels te gooien.	Klimaat-adaptatie	<i>De gemeente beschikt niet over de juridische mogelijkheden om een groene inrichting van tuinen af te dwingen. We richten ons daarom op het informeren en stimuleren van inwoners om tuinen zoveel mogelijk groen in te richten en het verharde oppervlak waar mogelijk te vermijden of terug te dringen. We nemen daarvoor onder andere deel aan de actie Steenbreek https://steenbreek.nl/. Daarnaast faciliteren we inwonerinitiatieven voor het vergroenen van de woonomgeving. Zie hiervoor de betreffende pagina op de gemeentelijke website: https://gemeente.groningen.nl/vergroenen-met-je-buurt</i>
8	Waterschap Noorderzijlvest	Vanuit waterschap Noorderzijlvest onze complimenten op jullie strategie. Goed om te lezen dat volop ruimte en aandacht is voor de (relatie met) waterkwaliteit en -kwantiteit en klimaataspecten.	Klimaat-adaptatie, water	<i>We zijn blij met deze instemmende reactie op onze concept Beheerstrategie 'Sturen op Waarden IN Groningen'.</i>
9	Vereniging wijkraad Hoogkerk			
a		We zien een meerwaarde in een groot neergezet beleid. Daarnaast hebben we vragen over hoe dit beleid dan concreet verder uitgewerkt gaat worden zodat het groenbeheer op orde blijft. Bijv. hoe dit beheer dan uitgevoerd moet worden zodat woekeraars (in het water de grote waternavel) geen kans krijgen, het maai-mei-niet beleid correct wordt uitgevoerd etc.	Implementatie	<i>Na bestuurlijke vaststelling van de beheerstrategie SWING gaan we aan de slag met de verdere concrete uitwerking van het waardengestuurde beheer. De (voorbeeld) maatregelen en belangrijkste ontwikkelpunten die daarbij horen, zijn benoemd in de waardensheets die als bijlage een bij de nota zijn gevoegd. Omdat hiervoor andere kennis, werkwijzen, en middelen nodig zijn, houden we rekening met een meerjarig transitieproces dat</i>

				<p><i>in grote lijnen in hoofdstuk 7 van de nota is beschreven.</i></p> <p><i>Met onze aanpak van invasieve exoten richten we ons op beheersing, met andere woorden we streven naar het tegengaan van een verdere verspreiding van deze woekerende soorten. We verwachten in de loop van 2025 de effectiviteit van deze aanpak te evalueren en kunnen zo nodig op grond hiervan bijsturen. De uitvoering van het maai-mei-niet beleid wordt jaarlijks binnen de uitvoeringsorganisatie geëvalueerd en waar nodig verbeterd.</i></p>
b		<p>Wij neigen er toch naar om de wijk of vereniging maatwerk te kunnen aanbieden als dat nodig is of zoals men dat graag wil. Onze commissie groen doet voor jullie op dit moment twee keer per jaar een schouw. Het zou dan ook fijn zijn dat n.a.v. de schouw ook acties uitgezet kunnen worden om te zorgen dat deze 9 waarden nagestreefd kunnen worden in de gebieden.</p>	Maatwerk	<p><i>Het bieden van maatwerk leidt in de praktijk al snel tot een groter beroep op financiële en personele middelen. Voor zover de bevindingen uit de bewonersschouw passen binnen de beschikbare middelen en kaders, zullen we deze zoveel mogelijk meenemen in de uitvoering van het onderhoudswerk.</i></p>
c		<p>Bij het jaarlijks uitwerken van het plan input vragen van de naastgelegen bewoners om zo een direct betrokken gevoel te krijgen. Het zou goed zijn om op basis van de schouw een plan voor het komende half jaar uit te kunnen voeren zodat we als wijk Hoogkerk en aanhang ook merken dat toezeggingen worden nagekomen (en daaromheen communicatie).</p>	Betrokkenheid	<p><i>Voor ieder jaar wordt een programma groot onderhoud en vervangingen opgesteld waarin per straat/wijk zichtbaar is welke maatregelen zijn gepland. De totstandkoming van dit programma is gebaseerd op technische inspecties van de openbare ruimte. Ook locaties waar veel meldingen van inwoners over binnenkomen, worden bij de opstelling van het programma betrokken. Bewonersorganisaties die daar prijs op stellen, worden in de gelegenheid gesteld om te reageren op een conceptversie van dit programma.</i></p> <p><i>Daarnaast geven we op een aantal manieren invulling aan de waarde 'Betrokkenheid' in het beheer en onderhoud. Dat varieert van informeren over achtergrond en inhoud van</i></p>

				<i>geplande onderhoudsmaatregelen die passen binnen vastgestelde beleidskaders tot het meedenken door inwoners bij keuzes in de (her)inrichting van hun straat of buurt. Ook bieden we mogelijkheden aan inwoners om zelf een actieve bijdrage te leveren in het onderhoud van de woonomgeving.</i>
10	Inspreker			
a		Mijn complimenten voor het beleid dat het college van B&W voorstelt voor het beheer van de openbare ruimte in Groningen.	Algemeen	<i>We zijn blij met deze instemmende reactie op onze concept Beheerstrategie ‘Sturen op Waarden IN Groningen’.</i>
b		In het verhogen van het onderhoudsniveau valt nog duidelijke winst te behalen. In de Beheermatrix is voor de verharding bij Dorpen en Woonwijken, onderdeel Wonen, als streven (op termijn) Goed aangegeven, terwijl onder Noordelijke wijkvernieuwingswijken het streven Voldoende staat. Ik zou graag zien dat zowel in de Dorpen en Woonwijken als in de Noordelijke wijkvernieuwingswijken het streefniveau voor Verharding Goed is	Onderhouds-niveau	<i>Voor de inzet op het onderhoudsniveau vanuit de beheerstrategie SWING verwijzen we naar de beantwoording bij 1a.</i> <i>In de conceptversie van de nota SWING was in de beheermatrix ten onrechte aangegeven dat verharding in Dorpen en Woonwijken (onderdeel Wonen) op niveau Goed wordt onderhouden. Tot en met 2024 gold hiervoor het niveau Matig. Vanaf 2025 wordt dit voor dit structurelement gewijzigd in het niveau Voldoende met de kanttekening dat dit vooralsnog geldt voor de jaren 2025 en 2026. In de definitieve versie van de nota SWING passen we de beheermatrix aan voor dit onderdeel.</i>
c		Ik hoop dat het gemeentebestuur erin slaagt om ondanks dreigende bezuinigingen op de gemeentelijke inkomsten voldoende dekking te vinden om de strategie uit te kunnen voeren.	Financiën	<i>Met deze beheerstrategie leggen we de richting vast waarin het beheer van de openbare ruimte in Groningen zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Door op basis van evaluaties regelmatig de belangrijkste vervolgstappen te bepalen en daarvoor dekking te zoeken (door inzet van extra middelen, herprioriteren en inzet van externe middelen), verwachten we telkens een stap vooruit te kunnen zetten in de uitvoering van het waardengestuurde beheer.</i>

11	Inspreker			
a		Bij kruispunten graag voldoende oppervlakte maaien anders leidt dit tot verkeersonveiligheid. Voorbeelden: middenberm Zonnelaan, fietsersoversteekplaats Sterrenpad, vluchtheuvels Beijum, stuk dat omgeven wordt door het Jaagpad, Perseuslaan, Sterrenpad en de trap.	Verkeers- veiligheid	<i>Op plekken waar dat voor de verkeersveiligheid nodig is, wordt gras en beplanting voldoende kort gehouden. In de nota is daarover bij de waarde 'Sociale veiligheid' onder andere aangegeven dat we "maatregelen treffen voor voldoende zicht op het verkeer". Ter verduidelijking van dit punt zullen we dit ook toevoegen bij de formulering over minder maaien in paragraaf 4.2 en bij de maatregelen in de waardensheet 'Sociale veiligheid'.</i>
b		Ik ga er van uit dat een ecologische berm maximaal een halve meter hoog wordt. Vond ik niet in het rapport.	Verkeers- veiligheid	<i>De hoogte die de begroeiing in een ecologische berm kan bereiken, is afhankelijk van de soorten gras en kruiden die er groeien en van de plaatselijke bodemomstandigheden. In sommige gevallen kan de begroeiing meer dan een halve meter hoog worden. Daar waar dit voor de verkeersveiligheid nodig is, wordt er vaker gemaaid waardoor de begroeiingshoogte zodanig blijft dat er voldoende zicht op het verkeer is.</i>
12	GGD Groningen			
a		Mede vanwege klimaatverandering en de waardering van bewoners is het goed om aandacht te geven aan groen en water. Koele en schaduwplekken worden steeds belangrijker, dat geldt ook voor de water- en bodemkwaliteit. In ons advies wijzen we ook op aandacht voor preventie van infectieziekten en allergieën.	Gezondheid	<i>We onderschrijven het belang van groen en water- en bodemkwaliteit. In het beheer monitoren we regelmatig op verschillende plekken de waterkwaliteit en treffen we maatregelen om deze te bevorderen. Naar aanleiding van deze reactie voegen we dit expliciet toe in de nota bij de waardensheet 'Gezondheid'.</i>

b		We gaan er van uit dat er geen bestrijdingsmiddelen meer gebruikt worden, vanwege gezondheidsrisico's voor mens en dier.		<i>De veronderstelling ten aanzien van bestrijdingsmiddelen is juist, we passen in Groningen bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte al enkele decennia geen bestrijdingsmiddelen meer toe. Het grote belang dat wij hechten aan gezondheid en biodiversiteit onderstreept de juistheid van deze keus.</i>
c		Kijk welke gezondheidsproblemen spelen in welke wijken en stem beleid en uitvoering hierop aan. Wij vragen aandacht voor de verschillende doelgroepen in de verschillende wijken. Daarnaast vragen wij aandacht voor een gezonde voedselomgeving, rookvrije omgeving en veel wandel- en fietspaden en veel groen.		<i>De suggestie om af te stemmen op wijk gebonden gezondheidsproblemen sluit goed aan bij de wijze waarop we prioriteiten en maatregelen in het beheer willen bepalen op grond van gebieds- of wijk eigen aspecten (paragraaf 3.3).</i>
d		Afstemming met beheer corporaties, voorzieningen, winkelcentra en schoolpleinen kan ook mooie resultaten opleveren. Niet alles past in deze beheerstrategie, maar het geeft wel koppelkansen voor andere programma's waaronder gezondheidsinterventies.		<i>Samenwerking met andere partijen, het benutten van koppelkansen en de mogelijkheden om vanuit beheer bij te dragen aan verschillende waarden (waaronder gezondheid) zijn kernelementen die we op diverse plekken benoemen binnen de beheerstrategie SWING. In de waardensheet gezondheid hebben we in dat verband onder andere als belangrijk ontwikkelpunt 'regelmatige afstemming tussen beheer en gezondheidsbeleid' opgenomen.</i>
13	Stichting Landelijk gebied Haren			
a		Wij missen in de nota hoe het waardengestuurd beheer wordt geïmplementeerd en hoe u de beheerorganisatie daarvoor gaat aanpassen en ontwikkelen.	Implementatie	<i>Voor dit onderwerp verwijzen we naar onze reactie onder 9a in dit verslag.</i>

b		We zouden de participatie van bewoners in het waardengestuurde beheer graag verder uitgewerkt zien. In plaats “het alleen ophalen van input” zou daarbij sprake moeten zijn van samen-op-trekken.	Betrokkenheid	<i>Voor dit onderwerp verwijzen we naar onze reactie onder 9c in dit verslag.</i>
c		Zandwegen in Haren zijn zowel buitengebied als groen erfgoed.	Groen erfgoed zandwegen	<i>Binnen de beheerstrategie SWING hanteren we de term ‘groen erfgoed’ voor parken met een monumentale status. Voor het behoud van de monumentale waarden in deze parken is (op termijn) een hoger onderhoudsniveau nodig. De zandwegen in Haren hebben geen monumentale status.</i>
d		In de beheermatrix moet naar onze mening onder Buitengebied ook klimaatadaptatie, biodiversiteit en betrokkenheid worden ingekleurd.	Beheermatrix, accenten	<i>Naar ons oordeel zijn in feite alle 9 waarden overal belangrijk. We onderscheiden echter in de beheerstrategie SWING wel enige accentverschillen in de verschillende structurelementen binnen de gemeente. Het feit dat een bepaalde waarde ergens in de beheermatrix niet is ingekleurd, betekent dus niet dat deze waarde daar niet van toepassing is. Zo is betrokkenheid bijvoorbeeld overal van belang en geven we daar extra nadruk op in woonwijken en dorpen. Op de waarde ‘Klimaatadaptatie’ leggen we minder accent in het buitengebied omdat het daar in het algemeen minder urgent is dan in het versteende stedelijke gebied.</i>
e		We zien graag meer aandacht voor adequaat onderhoud voor de instandhouding van bomen. Door klimaatverandering hebben bomen, mn op hogere zandgronden het steeds moeilijker.	Klimaat-adaptatie, bomen	<i>We onderschrijven het belang van bomen in de openbare ruimte en hebben het onderhoud daarvan goed belegd. Minimaal eens in de vier jaar worden alle bomen geïnspecteerd en wanneer daar aanleiding voor is, worden extra maatregelen getroffen voor de instandhouding en vitaliteit.</i> <i>Hevige regenval en periodes van extreme droogte zijn aspecten van de klimaatontwikkeling waar we onderzoek naar doen en waarvoor we (veelal in combinatie met andere werkzaamheden) aanpassingen in de openbare ruimte treffen</i>

				<i>om ons hierop aan te passen en om de gevolgen hiervan zoveel mogelijk op te vangen. We houden er rekening mee dat het bij een veranderend klimaat op termijn ook nodig kan zijn om andere planten- en boomsoorten te gaan toepassen. Het gaat dan om soorten die beter passen bij de veranderde klimaatomstandigheden.</i>
f		Op blz 32 kunnen bij de voorbeelden ook het ploegen van zandwegen en het vervangen van houten paaltjes langs schelpenfietspaden worden genoemd.	Voorbeelden groot onderhoud	<i>Het ploegen van zandwegen en het vervangen van houten paaltjes zijn inderdaad voorbeelden die passen onder de noemer groot onderhoud. De in de nota genoemde voorbeelden zijn bedoeld om te illustreren wat de term groot onderhoud inhoudt. We beogen daarbij niet uitputtend te zijn.</i>
g		Wij gaan ervan uit dat onder de 2-jaarlijkse evaluatie van de samenwerking (blz 43) ook de samenwerking met de inwoners wordt begrepen.	Samenwerking, Betrokkenheid	<i>Met de op pagina 43 genoemde samenwerking doelen we op de interne samenwerking tussen beheerders, ontwerpers en projectleiders. Overigens gaan we in de komende jaren ook de voortgang op de ontwikkeling van de verschillende waarden monitoren en evalueren (zie paragraaf 7.4). Daar hoort ook bij het monitoren en evalueren op de waarde betrokkenheid.</i>
h		Blz. 46 en 47 svp aanvullen met 'buitengebied' en 'zandwegen'.	Infografic	<i>De infografic op deze pagina's is bedoeld om op een toegankelijke manier de inhoud van de nieuwe beheerstrategie weer te geven. Dat heeft onder andere ertoe geleid tot de keus om niet uitputtend te willen zijn en ons te beperken tot de in de nota afgebeelde informatie.</i>
i		Blz. 64 moeten de nota Zandwegen en het Beheerplan Zandwegen nog worden toegevoegd.	Beleidskaders	<i>De Nota Zandwegen voegen we toe in bijlage 3 'opsomming van beleidskaders met impact op beheer openbare ruimte'. Het beheerplan zandwegen is geen beleidskader maar meer op uitvoering gericht en past daarom niet in deze opsomming.</i>

j		Wat gaat de gemeente doen met het gegeven dat in totaal 61 % van de respondenten delen van het beheer willen overnemen of daar interesse in heeft?	Betrokkenheid, zelfbeheer	25 % van de respondenten levert nu al een fysieke bijdrage in het beheer van de openbare ruimte (we verduidelijken dit in de tekst van de beheerstrategie) en 36 % heeft aangegeven hier interesse in te hebben. Dit is voor ons aanleiding om een nadere verkenning te gaan doen naar de mogelijkheden voor uitbreiding van zelfbeheer door inwoners. Zie o.a. tabel 3 op pag. 26 van de beheerstrategie SWING.
k		Kaart structurelementen blz 71: <ul style="list-style-type: none"> - het dorp Onnen moet nog blauw worden ingekleurd; - blauwe slurf ten zuiden van dorp Haren begrijpen wij niet (nieuwe woonwijk?) - ecologische verbindingzone tussen Helpman en Haren zou conform concept GES geheel groen moeten worden aangeduid. 	Structuur-elementen	Voor wat betreft het dorp Onnen en het gedeelte direct onder het dorp Haren wordt de kaart structurelementen (bijlage 8) in de definitieve versie van de nota op deze punten gecorrigeerd. <i>De ecologische verbindingzones uit de Gemeentelijke Ecologische Structuur liggen in veel gevallen over de fysieke structuren (dorpen/woonwijken, grote groengebieden, hoofdstructuren enz) van onze gemeente heen. In de structuurkaart bij de beheerstrategie SWING hebben we er bewust voor gekozen om de fysieke structuren weer te geven.</i>
14	Inspreker			
a		Graag naast lage beplanting ook voldoende (bloeiende) struiken houden ivm schuilgelegenheid voor insecten en vogels in herfst/winter.	Biodiversiteit	<i>In de beheerstrategie SWING geven we aan dat we voor het versterken van de biodiversiteit meer gevarieerde en bloem- en besdragende beplanting gaan toepassen. Hieronder verstaan we zowel variatie in soorten als variatie in hoogtes van de beplanting.</i>
b		Bij bijmaaien langs gevels en stoepen in het najaar graag aandacht voor rupsen die daar een verblijfplek hebben.	Biodiversiteit	<i>We streven er in het beheer naar om de biodiversiteit en het voorkomen van insecten zoveel mogelijk te stimuleren. We kunnen echter nooit helemaal voorkomen dat insecten soms het slachtoffer worden van machinaal uitgevoerde onderhoudsmaatregelen. Wel gaan we in de vorm van een pilot onderzoeken of we de maatregelen tegen ongewenst groen op verhardingen kunnen verminderen. Waar en wanneer dit</i>

				<i>haalbaar blijkt, zal dit op die locaties de aanwezige insecten ook ten goede komen. Overigens zien we ons door de steeds heviger regenbuien wel genoodzaakt extra inzet te plegen op het schoonhouden van goten.</i>
c		Graag meer schuilplekken in najaar voor insecten creëren, bijv. door struiken met daaronder gevallen bladeren.	Biodiversiteit	<i>In de beheerstrategie SWING hebben we aangegeven dat we minder inzet willen plegen op het opruimen van blad en dat we herfstbladeren meer willen verwerken in plantvakken (pag. 30).</i>
d		Graag de plaatsing van fontein zoals op de Grote Markt doorzetten op andere plekken. Waterbronnen zijn in de stad namelijk ook essentieel voor het dierenleven.	Klimaat adaptatie, biodiversiteit	<i>Op bepaalde plekken kan het toepassen van water in de openbare ruimte inderdaad van toegevoegde waarde zijn. Op plekken waar dat het geval is en die zich daarvoor lenen, nemen we dit mee als een van de mogelijke maatregelen wanneer een algehele herinrichting bij vervanging aan de orde is.</i>

3. Wijzigingen in de nota ‘Sturen op Waarden IN Groningen’ naar aanleiding van inspraak

Naar aanleiding van de inspraakreacties worden de volgende aanpassingen en aanvullingen doorgevoerd in de nota ‘Sturen op Waarden IN Groningen (SWING)’:

1. Het onderhoudsniveau van verhardingen in de openbare ruimte (buiten de Binnenstad en het Noorderplantsoen) is vanaf 2025 verhoogd van Matig naar het niveau Voldoende. De beheermatrix in hoofdstuk 3 van de nota wordt op dit punt aangepast met de kanttekening dat dit vooralsnog geldt voor de jaren 2025 en 2026.
2. In de nota wordt verduidelijkt dat het gras nabij kruispunten zodanig wordt gemaaid dat de verkeersveiligheid hierdoor niet wordt benadeeld. Hiervoor wordt een aanvulling opgenomen in de tekst in paragraaf 4.2 en in de waardensheet ‘Sociale veiligheid’.
3. In de waardensheet ‘Gezondheid’ voegen we toe dat we in het beheer regelmatig de waterkwaliteit op verschillende plekken monitoren en dat we maatregelen treffen om deze te bevorderen.
4. De Nota Zandwegen voegen we toe in bijlage 3 ‘Opsomming van beleidskaders met impact op beheer openbare ruimte’.
5. We verduidelijken in de tekst van bijlage 6 dat een kwart van de respondenten heeft aangegeven dat ze al een fysieke bijdrage leveren aan het beheer van de openbare ruimte.
6. De kaart met structurelementen van de gemeente Groningen (Bijlage 8) wordt aangepast voor het dorp Onnen en voor het gedeelte direct onder het dorp Haren.